Îngrădirea de erezie, nu de Biserică!

Este impresionant faptul că persoane care au în general cuget ortodox, și chiar episcopi erudiți, preoți și profesori, percep îngrădirea în mod eronat ca separare de Biserică, și nu de erezie și de pseudoepiscopi. Susțin, scriu și predică că ei rămân în Biserică, nu se îngrădesc, își duc lupta în sânul Bisericii. Se fac astfel buni împreună lucrători și ajutători ai pseudoepiscopilor eretici, fiindcă nu lasă să se ridice zidul întreruperii comuniunii și al pomenirii, rezultatul fiind că erezia ecumenismului înaintează de decenii nestăvilită, pune stăpânire pe persoane și instituții, sinoade, ierarhii, episcopi, facultăți de teologie.

1. Îngrădirea interzisă și îngrădirea permisă

În ultima vreme se vobește adesea de „îngrădire“ și de credincioși „îngrădiți“, folosirea acestor cuvinte fiind însoțită de multe ori și de interpretarea greșită și mai degrabă deliberată a conținutului lor conceptual. Substantivul „îngrădire“ (gr. *ἀποτείχισις*) este derivat al verbului a îngrădi (gr. *ἀποτειχίζω*), care, potrivit dicționarului înseamnă: a fortifica, a despărți printr-un zid, a ridica un perete despărțitor. Prin urmare, cuvântul „îngrădire“ înseamnă: despărțire prin intermediul unui zid, întărire; iar zidul pe care îl ridică cineva pentru a se apăra se numește îngrădire.

Este clar că utilizarea cuvântului îngrădire presupune existența unui pericol, a unui dușman, în fața căruia, pentru a te apăra, ridici un zid. În limbajul bisericesc termenul de îngrădire a fost introdus prin canonul 15 al Sinodului I-II, desfășurat în timpul Sfântului Fotie cel Mare (861), în care este evident și limpede ca lumina zilei care este pericolul care impune îngrădirea: erezia și episcopii eretici.

Mai exact, prin cele două canoane anterioare, pentru a preîntâmpina apariția schismelor, prin canonul 13, Sinodul îi pedepsește prin aspra pedeapsă a caterisirii pe preotul sau pe diaconul care întrerupe comuniunea cu episcopul său

și nu îi mai pomenește numele la diversele rugăciuni din timpul Sfintei Liturghii, înainte ca episcopul să fi fost condamnat de un sinod – „înainte de cercetarea sinodală” (*πρὸσυνοδικῆςδιαγνώσεως*), invocând unele presupuse greșeli, „delicte” (*ἐγκλήματα*), ale episcopului, adică nu probleme de credință, ci neorânduieli de natură administrativă, financiară ș.a. Canonul14 reiterează aceste lucruri, impunând pedeapsa caterisirii de data aceasta episcopului care întrerupe comuniunea cu mitropolitul său pentru aceleași motive. Canonul 15 prezintă o particularitate: în prima parte spune același lucru ca și canoanele 13 și 14, cu referire la mitropolitul care întrerupe comuniunea cu patriarhul sub a cărui jurisdicție canonică se află. În a doua jumătate însă, unde este introdus și conceptul de îngrădire, canonul face o excepție, pe baza căreia clericii din orice treaptă și funcție pot întrerupe comuniunea cu superiorul lor bisericesc și să nu îl pomenească; aceasta se întâmplă atunci când episcopul, mitropolitul sau patriarhul predică și învață „cu capul descoperit” (*γυμνῇτῇκεφαλῇ*), adică în mod deschis, fățiș, o anumită erezie, care a fost osândită de Sinoade și de Sfinţi Părinți (*παρὰτῶνἁγίωνΣυνόδωνἢΠατέρωνκατεγνωσμένην*). Această întrerupere a comuniunii și a pomenirii episcopului, mitropolitului sau patriarhului se face chiar înainte ca acea problemă să fi făcut obiectul discuțiilor unui sinod, adică „înainte de cercetarea sinodală”.

Ceea ce are o deosebită importanță este faptul că cei care se îngrădesc pe sine de astfel de așa-ziși episcopi, care propovăduiesc erezia, nu doar că nu se supun sancțiunilor pe care le impun canoanele anterioare, și anume pedepsei caterisirii, ci mai mult, se învrednicesc şi de cinstea cuvenită din partea ortodocşilor fiindcă s-au îngrădit, adică s-au separat prin zidul adevărului nu de episcopi, ci de pseudoepiscopi și fiindcă nu numai că nu provoacă schisme și dezbinări, ci se silesc să izbăvească Biserica de schismele și de dezbinările pe care le provoacă pseudoepiscopii. În continuare vom reda textul exact al canonului, pe care din nefericire mulți nu îl iau în seamă și vorbesc nepregătiți și superficial și apoi vom comenta anumite puncte ale acestuia, pentru a clarifica noțiunea de îngrădire, și în special cine este persoana sau care sunt persoanele de care se îngrădește cineva, care este pericolul, dușmanul pentru respingerea căruia se ridică zidul, pentru a se împiedica înaintarea și răspândirea acestuia. Ce rezultă din textul canonului? Se îngrădește cineva de Biserică sau de erezie, de episcopi adevărați sau de pseudoepiscopi? Să recitim cu atenție textul canonului 15, pe care-l redăm imediat:

„Cele ce sunt rânduite pentru presbiteri, episcopi şi mitropoliţi, cu mult mai vârtos se potrivesc pentru patriarhi. Drept aceea, dacă vreun presbiter, sau episcop, sau mitropolit ar îndrăzni să se depărteze de comuniunea cu propriul său patriarh şi nu ar pomeni numele acestuia, precum este hotărât şi rânduit în dumnezeiasca slujbă tainică, ci mai înainte de înfăţişarea în faţa sinodului şi de osândirea definitivă a acestuia ar face schismă, Sfântul Sinod a hotărât ca acela să fie cu totul străin de toată preoţia, dacă numai se va vădi că a făcut această nelegiuire. Şi acestea s-au hotărât şi s-au pecetluit pentru cei ce sub pretextul oarecăror vinovăţii se depărtează de întâii lor stătători şi fac schismă şi rup unitatea Bisericii. Căci cei ce se despart pe sine de comuniunea cea cu întâiul stătător al lor pentru oarecare eres osândit de sfintele sinoade sau de Părinţi, fireşte adică, de comuniunea cu acela care propovăduieşte eresul în public şi cu capul descoperit îl învaţă în Biserică, unii ca aceştia nu numai că nu se vor supune certării canoniceşti, **desfăcându-se pe sine de comuniunea cu cel ce se numeşte episcop** chiar înainte de cercetarea sinodicească, ci se vor învrednici şi de cinstea cuvenită celor ortodocşi. Căci ei nu au osândit pe episcopi, ci pe **pseudoepiscopi şi pe pseudoînvăţători** şi **nu au rupt cu schismă unitatea Bisericii, ci s-au silit să izbăvească Biserica de schisme şi de dezbinări**”.*

---

* Cf. Arh. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*. Ediția a III-a îmbunătățită, Sibiu, 2005, p. 346-347. Redăm și originalul grecesc: *Τὰ ὁρισθέντα περὶ Πρεσβυτέρων καὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ Πατριαρχῶν ἁρμόζει. Ὥστε εἴ τις Πρεσβύτερος, ἤ Ἐπίσκοπος, ἤ Μητροπολίτης τολμήσοι ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέροι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὡρισμένον καὶ τεταγμένον, ἐν τῇ θείᾳ Μυσταγωγίᾳ, ἀλλὰ πρὸ ἐμφανείας συνοδικῆς καὶ τελείας αὐτοῦ κατακρίσεως, σχίσμα ποιήσοι· τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος πάσης ἱερατείας παντελῶς ἀλλότριον εἶναι, εἰ μόνον ἐλεγχθείη τοῦτο παρανομήσας. Καὶ ταῦτα μὲν ἐσφράγισταί τε καὶ ὥρισται περὶ τῶν προφάσει τινῶν ἐγκλημάτων τῶν οἰκείων ἀφισταμένων προέδρων, καὶ σχίσμα ποιούντων, καὶ τὴν ἕνωσιν τῆς Ἐκκλησίας διασπώντων. Οἱ γὰρ δι᾽ αἵρεσίν τινα παρὰ τῶν ἁγίων Συνόδων, ἤ Πατέρων, κατεγνωσμένην, τῆς πρὸς τὸν πρόεδρον κοινωνίας ἑαυτοὺς διαστέλλοντες, ἐκείνου δηλονότι τὴν αἵρεσιν δημοσίᾳ κηρύττοντος, καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπ᾽ Ἐκκλησίας διδάσκοντος, οἱ τοιοῦτοι οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμήσει οὐχ ὑπόκεινται πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως ἑαυτοὺς τῆς πρὸς τὸν καλούμενον*

*Ἐπίσκοπον κοινωνίας ἀποτειχίζοντες, ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς τοῖς ὀρθοδόξοις ἀξιωθήσονται. Οὐ γὰρ Ἐπισκόπων, ἀλλὰ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων κατέγνωσαν, καὶ οὐ σχίσματι τὴν ἕνωσιν τῆς Ἐκκλησίας κατέτεμον, ἀλλὰ σχισμάτων καὶ μερισμῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν ῥύσασθαι.*După cum se poate observa, în traducerea pr. Floca *ἑαυτοὺς τῆς πρὸς τὸν καλούμενον Ἐπίσκοπον κοινωνίας ἀποτειχίζοντες* este redat ca „desfăcându-se pe sine de comuniunea cu cel ce se numeşte episcop”, pr. Floca preferând să traducă verbul *ἀποτειχίζω* prin „a se desface (de)”, forma „a se îngrădi” este însă mult mai fidelă etimologiei cuvântului: prep. ἀπὸ („de”, cu sens local, arătând depărtarea, despărțirea) + subst. τεῖχος („zid de cetate”, „cetate”, „tărie”, „turn de apărare”) [n. trad.]

2. **De ce a fost dat Canonul 15?**

Ceea ce îi preocupa pe Părinții Sinodului I-II era să împiedice crearea de schisme în trupul Bisericii. Anterior își făcuseră apariția marile erezii, ultima dintre acestea fiind cea a iconomahiei, care fusese condamnată de curând și biruită prin restabilirea icoanelor (843) și Biserica ieșise învingătoare. Nu doreau deci noi dezbinări și tulburări. Prevedeau că, neputând să scindeze unitatea Bisericii prin erezie, diavolul avea să încerce acum să o rănească prin crearea de schisme, prin apariția unor scandaluri de natură administrativă, economică etc. legate de persoanele bisericești de rang înalt. Sinodul exprimă acest lucru în mod limpede la începutul Canonului 13: „Cel viclean, aruncând în Biserica lui Hristos sămânţa neghinei eretice, şi acestea văzându-le tăiate din rădăcină cu sabia Duhului, a venit pe altă cale spre viclenie, apucându-se să despartă trupul lui Hristos prin nebunia schismaticilor”. După cum am afirmat deja anterior, prin cele trei canoane (13, 14 și 15) Sinodul stabilește că acei clerici care se îndreaptă împotriva episcopului, a mitropolitului și a patriarhului, invocând diferite greșeli și întrerup comuniunea cu el, precum și pomenirea numelui acestuia la sfintele slujbe, înainte să fi fost pronunțată o decizie și o condamnare sinodală, trebuie să fie caterisiți. În aceste cazuri este interzisă întreruperea pomenirii, îngrădirea.

Pentru a nu se considera însă că întreruperea pomenirii, îngrădirea, este interzisă total, că reprezintă ceva care nu trebuie nici discutat și nici încurajat, și fiindcă

erezia, ca atac la adresa credinței, a dogmelor, este un rău mai profund, un pericol mai mare pentru unitatea Bisericii decât schisma, în a doua jumătate a canonului 15 Părinții Sinodului stabilesc și orânduiesc că cele stabilite anterior, adică întreruperea pomenirii, nu sunt valabile în cazul în care episcopul, mitropolitul, patriarhul propovăduiesc erezia. În acest caz trebuie să ne îngrădim imediat și „înainte de cercetarea sinodală”, să ridicăm zid de apărare, să izolăm erezia, să ne punem la adăpost. Există deci vreo îndoială că îngrădirea este îngrădire de erezie și nu de Biserică, de pseudoepiscopi și nu de episcopi adevărați? Atât de mult și-au pierdut mințile din pricina începătoșării sincretismului și a ecumenismului unii episcopi și teologi, care, fie din lipsa pregătirii teologice, fie în mod deliberat, devotați fiind ecumenismului,intimidează și înspăimântă clericii și credincioșii, afirmând că întreruperea pomenirii te scoate în afara Bisericii și te conduce la schismă? Nu spune canonul că cei care întrerup pomenirea nu doar că nu se supun pedepsei caterisirii, ci trebuie să fie și cinstiți întrucât nu de episcopi s-au separat, ci de pseudoepiscopi, nici nu au provocat schismă, ci apără Biserica de schisme? Îi vom lăsa deci pe ecumeniștii eretici să ne terorizeze cu falsul pericol al schismei și rămânând uniți cu ei vom fi în Biserică? Atunci suntem în Biserică și uniți cu papistașii, cu protestanții, cu monofiziții.

3. **Poziția exprimată prin cuvintele „Noi rămânem în Biserică, nu plecăm” este eronată. Cine sunt cei care pleacă din Biserică?**

Este impresionant faptul că persoane care au în general cuget ortodox, și chiar episcopi erudiți, preoți și profesori, percep îngrădirea în mod eronat ca separare de Biserică, și nu de erezie și de pseudoepiscopi. Susțin, scriu și predică că ei rămân în Biserică, nu se îngrădesc, își duc lupta în sânul Bisericii. Se fac astfel buni împreună lucrători și ajutători ai pseudoepiscopilor eretici, fiindcă nu lasă să se ridice zidul întreruperii comuniunii și al pomenirii, rezultatul fiind că erezia ecumenismului înaintează de decenii nestăvilită, pune stăpânire pe persoane și instituții, sinoade, ierarhii, episcopi, facultăți de teologie, iar noi, ortodocșii, ca niște franctirori, aruncăm în tot acest timp câteva focuri de armă împotriva unui dușman înarmat incomparabil mai bine decât noi, împotriva unui pericol ce constituie o amenințare cu totul asimetrică față de acțiunile noastre. Nu asta

facem de atâți ani, amânând construirea zidului? Și acum, văzând că prin pseudosinodul din Creta dușmanii au ocupat până și ultimul bastion instituțional de care dispunem, sistemul sinodal, nu trebuie să ne îmbunătățim oare strategia, să ne adaptăm planurile de comandă, să folosim armamentul cu care ne-au înzestrat Sfinții Părinți prin deciziile lor inspirate de Duhul Sfânt? Din cetatea pseudosinodului sunt lansate proiectile de artilerie și amenințări, din ce în ce mai mulți oameni sunt robiți continuu de ecumenism și de religia universală, rugăciunile comune și fiestele ecumeniste se întețesc, episcopași plini de impertinență și teologi mărunți denaturează și deformează cuvântul adevărului și îl sfâșie ca niște fiare sălbatice, după cum spune Sfântul Grigorie Teologul[1], iar noi ne întrebăm încă unde e Biserica, dacă suntem în Biserică rămânând împreună cu ereticii sau dacă plecăm din Biserică despărțindu-ne de ei? Nu este oare o axiomă eclesiologicăconsacrată faptul că Biserica este acolo unde există adevărul și nu acolo unde există episcopi și patriarhi eretici?

4. **Exemplul Sfântului Maxim Mărturisitorul și al Sfântului Grigorie Palama**

Voi prezenta alătura doar două mărturii de Sfinți, Părinți, Învățători și Mărturisitori renumiți, pentru a se vedea unde este Biserica și cine sunt cei care ies din Biserică, astfel încât ecumeniștii cu cuget eretic să-și închidă gurile nerușinate și să înceteze terorizarea celor necunoscători cu teama schismei, iar din partea noastră, susținătorii tăcerii și ai relaxării să se gândească mai bine și să acționeze cu mai multă îndrăzneală și, urmând mai mult îndemnurilor Sfinților Părinți, să se teamă nu de izolarea de oameni, ci de izolarea de Dumnezeu și de sfinți. Sfântul Maxim Mărturisitorul, în secolul al VII-lea, simplu monah fiind, însă datorită imensei sale culturi și luminării dumnezeiești fiind mai minunat și mai înalt decât mulți patriarhi și episcopi[2],a ridicat aproape de unul singur greutatea reacției față de erezia monotelismului, care pusese stăpânire pe toate patriarhiile, o anumită perioadă de timp chiar și pe Biserica Romei, așa cum astăzi erezia ecumenismului a pus stăpânire pe majoritatea Bisericilor locale, având acum și întărire sinodală prin pseudosinodul întrunit în Creta. Până și împărații s-au convins de faptul că pentru a domina pacea și unitatea atât în Biserică, cât și în

Stat trebuia ca Sfântul Maxim să înceteze să reacționeze, liniei sale teologice urmându-i o mare parte a pleromei bisericești. Trebuia ca, fie de bunăvoie, fie prin violență, să accepte textul diplomatic, de compromis, „Typos", așa cum a fost numit documentul pe care îl pregătiseră teologi ai împăratului Constant al II-lea, nepotul împăratului Heracles, la curțile palatelor și ale Patriarhiei, așa cum sunt textele diplomatice pe care le-a pregătit pseudosinodul din Creta, pentru a ne uni acum nu cu o erezie, ci cu toți ereticii deodată. Episcopii teologiei diplomatice de atunci, trimiși din partea patriarhului la locul unde era întemnițat Sfântul Maxim au încercat să îl înfricoșeze spunându-i că prin atitudinea sa neînduplecată față de ceea ce fusese hotărât de toate Bisericile locale, prin întreruperea comuniunii se scoate pe el însuși din Biserică, iese din Biserică. Este exemplar și demn de urmat de-a lungul timpului răspunsul marelui Teolog și Mărturisitor. Biserica nu se află acolo unde se află cei care o conduc, patriarhul, episcopii, sinoadele, ci acolo unde există mărturisirea mântuitoare a credinței. Sinoadele sunt legiferate nu de cel sau de cei care le convoacă, ci de „corectitudinea dogmelor" (*ἠτῶνδογμάτωνὀρθότης*). Redăm în continuare textul mărturisirii eroice a Sfântului:

„Ziceau cei ce au venit că au fost trimiși de patriarh și i-au propus Sfântului cele ce aveau să îi spună: «Tu de care Biserică ții?» (voi folosi înseși cuvintele lor)«De a Bizanțului? A Romei? A Antiohiei? A Alexandriei? A Ierusalimului? Iată că toate s-au unit cu eparhiile supuse lor. Așadar, dacă aparții și tu Bisericii Sobornicești, unește-te și tu, ca nu cumva, introducând un nou și străin mod de viață, să nu pățești ceea ce nu te aștepți». Acestora, fericitul, cum ai spune, le răspunde potrivit și cu înțelepciune: «Domnul a spus că Biserica Sobornicească este mărturisirea cea dreaptă și mântuitoare a credinţei, pentru aceasta l-a și fericit pe Petru pentru cuvintele cu care bine L-a mărturisit"[3].În alt punct al interogării, în care s-a făcut referire la sinoade și la convocarea canonică sau necanonică a acestora, Sfântul Maxim a stabilit criteriul esențial potrivit căruia un sinod poate fi considerat ortodox. A spus că regula evlavioasă a Bisericii consideră sfinte și valide acele sinoade care sunt caracterizate de corectitudinea dogmelor: „Regula evlavioasă a Bisericii recunoaște ca sfinte și aprobate acele sinoade care au fost caracterizate de corectitudinea dogmelor"[4]. La acuzația că prin atitudinea sa provoacă schismă, așa cum suntem și noi acuzați astăzi, cei care respingem pseudosinodul din Creta, a răspuns adresându-le următoarea întrebare: „Dacă cel ce grăiește cuvintele Sfintelor Scripturi și ale Sfinților Părinți face schismă în

Biserică, atunci ce se va arăta că face Bisericii cel ce suprimă dogmele Sfinților, fără de care nu este cu putință însăși existența Bisericii?”[5].

Pe aceeași linie păşeşte, la şapte secole după Sfântul Maxim, în secolul al XIV-lea, marele Isihast și Mărturisitor, arhiepiscop al Tesalonicului, Sfântul Grigorie Palama, incomparabil cel mai mare teolog al celui de-al doilea mileniu. Prin cuvinte foarte grele, lipsite de falsa politețe apuseană a francilor (catolicilor), îl mustră ca pe un mincinos pe Patriarhul Antiohiei, Ignatie, care i-a scris o scrisoare Patriarhului Ioan Caleca, în care își confirma poziția față de Sfântul Grigorie Palama – un text plin de inexactități și minciuni. Plecând din Constantinopol, Patriarhul Ignatie scria în această scrisoare că se întoarce la Biserica sa, în Antiohia, pe care a primit-o ca moștenire odată cu harul lui Hristos, la fel cum cred și susțin și astăzi cei care ocupă scaune episcopale, arhiepiscopale și patriarhale. Scria: „Smerenia noastră se întoarce la Biserica sa, care i-a fost încredințată ca moștenire în chip legiuit prin harul lui Hristos”. Mânios din cauza susținerii Patriarhului Ioan Caleca și a acuzațiilor nefondate și neteologice împotriva sa, Sfântul Grigorie se întreabă în primul rând ce legătură are cu Biserica, ce parte are la ea, ce succesiune și moștenire la harul lui Hristos poate să aibă acest „apărător al minciunii”, succesiune la Biserica care este „stâlp și temelie a adevărului” și care neîncetat rămâne sigură și neclintită, sprijinindu-se ferm pe cele pe care s-a sprijinit adevărul. Cu caracter apoftegmatic îi spune patriarhului cu cuget eretic că este străin de Biserică, în afara Bisericii, fiindcă „**cei ai Bisericii lui Hristos sunt ai adevărului, iar cei care nu sunt ai adevărului nu sunt ai Bisericii lui Hristos**”. Biserica se află acolo unde este adevărul, cei care nu sunt cu adevărul sunt în afara Bisericii. Se mint așadar pe ei înșiși, spun minciuni cei care se numesc pe sine și unii pe alții păstori și arhipăstori atunci când nu au credința cea dreaptă. Fiindcă creștinismul nu are în vedere persoanele, ci adevărul și acrivia credinței: „Cu adevărat noi nu am învățat că Creștinismul este definit de persoane, ci de adevăr și de acrivia credinţei”[6].

Nu sunt exemplare și călăuzitoare îndrăzneala, curajul, atitudinea statornică și intransigentă a unui simplu monah, cum a fost Sfântul Maxim și a unui simplu preot cum era Sfântul Grigorie Palama înainte de a deveni Mitropolit al Tesalonicului, în fața omnipotentei conduceri bisericești și politice? S-au îndoit vreo clipă unde se află Biserica, cine pleacă din Biserică și cine provoacă schisme? Nu au crezut ei că ereticii sunt cei care pleacă din Biserică, pe care o poate exprima, reprezenta până și un monah, până și un preot, atunci când

aceștia exprimă și reprezintă Adevărul?

5. **Atitudinea luptătorilor pentru adevărul de credință este statornică, fermă și vrednică de încredere.**

Amânarea întreruperii pomenirii timp de câțiva ani,care s-a făcut **din iconomie**, în scopul informării credincioșilor ortodocși neiniţiați și necunoscători, nu înseamnă că vom suprima cele predate de tradiția Bisericii și de Sfintele Canoane. Încă din anul 2004, în **Concluziile** Conferinței Științifice Interortodoxe organizate de Secția de Teologie Pastorală și Socială a Facultății de Teologie din cadrul Universității Aristotel din Tesalonic și de Societatea de Studii Ortodoxe, scriam:

„Să se aducă la cunoștința conducerilor bisericești în mod categoric că în cazul în care vor continua să participe și să susțină panerezia ecumenismului intercreștin și interreligios, calea pe care se impune să o urmeze credincioșii, clericii și mireni, calea mântuitoare, canonică și în duhul Sfinților Părinți este neîmpărtășirea, adică întreruperea pomenirii episcopilor, care se fac împreună responsabili și părtași la erezie și înșelare. Nu este vorba de schismă, ci de mărturisire bineplăcută lui Dumnezeu, așa cum au procedat Părinții din vechime, însă așa au făcut și în zilele noastre episcopi mărturisitori, printre care se enumeră vrednicul de laudă și venerabilul fost Mitropolit de Flórina, Avgoustinos, și Sfântul Munte.”[7].

Și în istorica „Mărturisirede credință împotriva ecumenismului”, întocmită și publicată în anul 2009 de către „Sinaxa Clericilor și Monahilor Ortodocşi”, care a fost semnată de o pleiadă de arhierei, de sute de clerici și monahi și mii de credincioși, am scris:

„Dintre ortodocşi mulţi patriarhi, arhiepiscopi, episcopi, clerici, monahi şi mireni au acceptat această panerezie (=a ecumenismului). O învaţă «cu capul descoperit», o aplică şi o impun în practică, împărtăşindu-se în felurite chipuri cu ereticii, prin rugăciuni în comun, schimburi de vizite, colaborări pastorale, **aşezându-se în fapt pe ei înşişi în afara Bisericii**. Poziţia noastră, fundamentată pe hotărârile canonice sinodale şi pe exemplul Sfinţilor, este

evidentă. Fiecare trebuie să-şi asume responsabilităţile[8].

6. **În locul termenului „îngrădire” e mai bine să folosim termenul „întreruperea pomenirii”.**

S-a dovedit că termenul „îngrădire”, cu toate că este corect și canonic, crează neînțelegeri și oferă ocazia celor rău intenționați să îi confere extensii semasiologice pe care nu le are. În orice caz, și în cadrul canonului ponderea semantică vizează întreruperea comuniunii, a pomenirii, care este determinată și clară ca sens și nu permite interpretări greşite și extensii. Noțiunea de zid le permite, de pildă, ecumeniștilor să susțină că se ridică un zid care separă de Biserică, în timp ce, după cum am arătat, zidul se ridică pentru a ne separa de erezie și de pseudoepiscopi. De aceea și uzitarea termenului „îngrădire” nu este întâlnită în dicționarele teologice și în indicele de termeni din lucrările de teologie și nomocanonice. Folosirea acestui termen este relativ recentă, și în locul acestuia trebuie să se folosească termenul „întreruperea comuniunii” și încă și mai bine „întreruperea pomenirii”. În Sfântul Munte, după reforma calendarului și întreruperea pomenirii celor care au acceptat noul calendar, distincția nu se făcea între „îngrădiți” și „neîngrădiți”, ci între „nepomenitori” și „pomenitori”. **Termenii „pomenitori” și „nepomenitori” sunt potriviți și astăzi, punându-i în dificultate pe cei care vor să îi prezinte pe „nepomenitori” drept schismatici, întrucât aceștia nu trec la nicio acțiune schismatică, ci pur și simplu nu îi pomenesc pe episcopii eretici sau cu cuget eretic.**

[1]*Λόγος 28ος, Θεολογικὸς 2ος*, 2, ΕΠΕ. 4, 3G: „Iar dacă cineva este fiară rea şi sălbatică şi nu este în stare să înţeleagă cuvintele de contemplaţie şi teologice, să nu se ascundă în tufărişuri hoţeşte şi cu răutate, cu scopul de a pune mâna pe vreo dogmă sau pe vreun cuvânt al nostru, sărind pe neaşteptate din ascunziş şi să sfâşie prin insulte cuvintele noastre sănătoase, ci tot mai departe să stea şi de munte să se depărteze, sau altfel va fi lovit cu pietre şi se va strivi şi va pieri rău ca un om rău, căci pietre sunt pentru cei sălbatici cuvintele adevărate şi tari”. [„Cuvântarea a doua despre Dumnezeu” în Sfântul Grigorie de Nazianz, Cele cinci cuvântări despre Dumnezeu, trad. Pr. Gheorghe Tilea și Nicolae I. Barbu, Editura Herald, Bucureşti, p. 34]

[2]*Εἰς τὸν βίον καὶ τὴν ἄθλησιν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Μαξίμου*, 14, PG 90, 81-84: „De aceea în orice chip i-a întărâtat, i-a aplaudat și i-a antrenat prin cuvinte spre bărbăție și i-a umplut de un cuget foarte nobil. Căci măcar că prin scaun îi erau superiori, prin înțelepciune și prin înțelegere îi erau inferiori și deficitari, ca să nu mai vorbesc de celelalte virtuți și de bunul renume întru toate al bărbatului. De aceea, până într-atât s-au supus cuvintelor lui, încât s-au lăsat convinși fără obiecții și de celelalte îndemnuri și sfaturi foarte folositoare ale lui". [*Sfântul Maxim Mărturisitorul (580–662) și tovarășii săi întru martiriu: papa Martin, Anastasie Monahul, Anastasie Apocrisiarul. „Vieți" – actele procesului – documentele exilului*. Traducere si prezentare: diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, 2004, p. 71-72]

[3]*Ibidem*, 24, PG 90, 93.

[4]*Ἐξήγησις τῆς κινήσεως, γενομένης μεταξὺ τοῦ κυροῦ ἀββᾶ Μαξίμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ καὶ τῶν ἀρχόντων ἐπὶ σεκρέτου* 12, PG 90, 148.

[5]*Ibidem* 5, PG 90, 117: „Ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος κράζει ὁ Μηνᾶς· «Ταῦτα λέγων ἔσχισας τὴν Ἐκκλησίαν». Καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Εἰ ὁ λέγων τὰ τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ τὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων σχίζει τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ ἀναιρῶν τὰ τῶν Ἁγίων δόγματα, τὶ δειχθήσεται τῇ Ἐκκλησίᾳ ποιῶν, ὧν χωρὶς οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο, Ἐκκλησίαν εἶναι δυνατόν; »".

[6]Sfântul Grigorie Palama, „Ἀναίρεσις γράμματος Ἰγνατίου Ἀντιοχείας" 3, în P. Hristos,*Γρηγορίου Παλαμᾶ Συγγράμματα*, τόμ. Β΄, Tesalonic, 1966, p. 627.

[7] Secția de Teologie Pastorală și Socială a Facultății de Teologie a Universității „Aristotel" din Tesalonic și Societatea de Studii Ortodoxe (organizatori), *Οἰκουμενισμός, Γένεση-Προσδοκίες-Διαψεύσεις, Πρακτικὰ Διορθοδόξου Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου*, Sala de Festivități a Universității „Aristotel" din Tesalonic, 20-24 septembrie 2004, Ed. Theodromia, Tesalonic, 2008, p. 1029.

[8] Sinaxa Clericilor și Monahilor Ortodocşi, *Ὁμολογία Πίστεως κατὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ*, 2009, p. 25.

Protopresbiter Theodoros Zisis, *Îngrădirea nu este schismă – Lămuriri datorate*, Tesalonic, 2017, pp. 6-16.